

LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲJŲ TYRIMŲ TARNYBA

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai

E. pristatymo informacinė sistema

ANTI KORUPCINIO VERTINIMO IŠVADA DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS KELIŲ TRANSPORTO KODEKSO PROJEKTO

2018 m. rugpjūčio d. Nr. 4-01-

Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 8 straipsnio nuostatomis, savo iniciatyva atlikome Lietuvos Respublikos kelių transporto kodekso 2, 7, 8, 11, 18, 20 straipsnių ir ketvirtojo skirsnio pavadinimo pakeitimo, Kodekso papildymo 18¹ straipsniu ir 15 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto Nr. 18-8372¹ (toliau – Projektas) antikorupcinį vertinimą.

Projektu siekiama nustatyti esminės teisės vežti keleivius lengvaisiais automobiliais už atlygį suteikimo ir panaikinimo sąlygas ir tvarką, reikalavimus keleivių vežimo organizatoriams, keleivių vežimo už atlygį lengvaisiais automobiliais veiklai, vežėjų lengviesiems automobiliams, kuriais teikiamos keleivių vežimo už atlygį paslaugos, ir šių lengvųjų automobilių vairuotojams. Projektu taip pat tikslinamos licencijuojamos keleivių ir (ar) krovinių vežimo kelių transporto priemonėmis už atlygį veiklos sąlygos, licencijavimo aspektai. Manome, kad Projekto nuostatos atitinka aiškinamajame rašte nustatytus tikslus, tačiau visiškai objektyviai visa apimtimi įvertinti šio projekto įtaką visuomeniniams santykiams antikorupciniu požiūriu nėra galimybės, kadangi dalis siūlomų nuostatų bus detalizuojama įstatymo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose.

Atlikę antikorupcinį vertinimą, pateikiame pastabas ir pasiūlymus, kurie, mūsų nuomone, padidins teisinio reguliavimo skaidrumą, leis išvengti netinkamo teisės normų aiškinimo:

1. Projekto 3 straipsniu keičiamo 8 straipsnio 7 ir 21 dalyse reglamentuoti sprendimų išduoti licenciją ir sprendimų panaikinti licencijos (licencijos kopijos) galiojimo sustabdymą priėmimo terminai, tačiau neatskleista per kiek laiko licencijas išduodanti institucija turi priimti sprendimus įspėti vežėją apie licencijos sustabdymą, sustabdyti ar panaikinti licencijos galiojimą.

Mūsų nuomone, Projekte turi būti aiškiai apibrėžti sprendimų, susijusių su ūkinės veiklos ribojimų, priėmimo terminai. Priešingu atveju gali būti sudaromos sąlygos neribotą laikotarpį nepriimti sprendimo stabdyti ar panaikinti vežėjo licencijos galiojimo, nors vežėjas nesilaiko teisės

¹ Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/b2d011417b8411e89188e16a6495e98c?jfwid=-1c2dtefze5>.

aktų reikalavimų, daro pažeidimus ar egzistuoja kiti licencijos galiojimo sustabdymo ar panaikinimo pagrindai. Tai laikytina korupcijos rizikos veiksniu.

Atsižvelgdami į minėtą pastabą, siūlome nustatyti sprendimų įspėti vežėją apie licencijos sustabdymą, sustabdyti ar panaikinti licencijos galiojimą priėmimo terminus, kurie būtų skaičiuojami nuo atitinkamų teisės aktų reikalavimų pažeidimų padarymo ar tokiems sprendimams priimti reikšmingų aplinkybių nustatymo dienos.

Analogiški pastaba ir pasiūlymas taikytini Projekto 3 straipsniu keičiamo 8 straipsnio 30 daliai.

2. Pagal Projekto 3 straipsniu keičiamo 8 straipsnio 7 dalį *licencijos ir jų kopijos išduodamos (pratęsiamas galiojimas) arba atsisakoma (nurodžius priežastis raštu) jas išduoti (pratęsti galiojimą) per 30 dienų nuo prašymo ir dokumentų, kuriuos privaloma pateikti, gavimo licencijas išduodančioje institucijoje dienos.*

Atsižvelgdami į šią nuostatą ir į tai, kad pagal Projekto nuostatas licencijos išduodamos dešimčiai metų, pažymime, kad nei Projekte, nei šiuo metu galiojančiame Kelių transporto kodekse nereglamentuoti licencijų galiojimo pratęsimo aspektai, todėl nėra aišku, kokiomis sąlygomis ir tvarka pratęsiamas licencijų galiojimas.

Siekdami aiškaus teisinio reguliavimo ir užtikrinti galimybę vežėjams vykdyti veiklą nepertraukiamai, siūlome Projekte detalizuoti licencijų galiojimo pratęsimo klausimus.

3. Projekto 3 straipsniu keičiamo 8 straipsnio 10 dalyje nustatyta, kad *vežėjas, vežėjo vadovas ir transporto vadybininkas yra nepriekaištingos reputacijos, jeigu jie neturi teistumo už sunkius nusikaltimus ar jiems nebuvo paskirta administracinė nuobauda už pažeidimus, nurodytus Reglamento (EB) Nr. 1071/2009 6 straipsnio 1 dalyje. Asmuo, praradęs nepriekaištingą reputaciją ar pripažintas netinkamu vadovauti vežėjo transporto veiklai, negali vykdyti vežėjo vadovo ar transporto vadybininko pareigų iki termino, kuriam pasibaigus laikoma, kad asmeniui nebuvo paskirta administracinė nuobauda, arba teistumo pabaigos.*

3.1. Nagrinėjamu atveju pritariame Europos teisės departamento pateiktoms pastaboms², kad Reglamento (EB) Nr. 1071/2009 6 straipsnio 1 dalyje yra nustatytas nebaigtinis sąrašas administracinių nusižengimų ir nusikalstamų veikų, kuriuos padarę asmenys nebelaikomi turinčiais nepriekaištingą reputaciją, o valstybėms narėms yra pavesta nustatyti konkrečias tokio patikrinimo apimties sąlygas. Minėtoje Reglamento (EB) Nr. 1071/2009 nuostatoje nurodyti sunkūs galiojančių nacionalinių taisyklių pažeidimai atitinkamose srityse (pavyzdžiui, nemokumo teisės, kelių eismo ir pan.) ir Bendrijos taisyklių pažeidimai (pavyzdžiui, susiję su vairuotojo pažymėjimu, gyvūnų vežimu ir pan.), kurie Projekte nedetalizuojami, todėl iš jo nuostatų nėra aišku, už kokių konkrečių Lietuvos Respublikos baudžiamajame ir administracinių nusižengimų kodeksuose įtvirtintų nusikaltimų ir (ar) administracinių pažeidimų padarymą asmuo nelaikomas turinčiu nepriekaištingą reputaciją. Mūsų nuomone, nors šiuo metu galiojančių Kelių transporto veiklos licencijavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. gruodžio 7 d. nutarimu Nr. 1434³, 33 punkte nustatyta, kad Lietuvos transporto saugos administracijai tvirtina administracinių pažeidimų, nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų, atitinkančių Reglamento (EB) Nr. 1071/2009 6 straipsnio 1 dalyje ir IV priede nurodytus pažeidimus, atitikties sąrašą⁴, tokia funkcija turėtų būti pavesta įstatyminiu lygmeniu.

2 Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/e8aecbf18a4b11e8aa33fe8f0fea665f?jfwid=-1c2dtefze5>.

3 Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.413841/viglBMrNh>.

4 Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/43ff35a08eaf11e8aa33fe8f0fea665f?jfwid=-1c2dted4pq>.

Siūlome papildyti Projekto 3 straipsniu keičiamo 8 straipsnio 10 dalį ir nustatyti, kad pažeidimų, už kuriuos bausti vežėjas, vežėjo vadovas ar transporto vadybininkas nelaikomi turinčiais nepriekaištingą reputaciją, atitikties sąrašą tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė arba jos įgaliota institucija.

3.2. Kaip matyti iš analizuojamos nuostatos, tik vežėjo vadovui ir transporto vadybininkui numatytas senaties terminas, susijęs su nepriekaištingos reputacijos įgijimu. Mūsų nuomone, atsižvelgiant į tai, kad licencijos (licencijų kopijos) neišduodamos vežėjui, kuris neatitinka nepriekaištingos reputacijos reikalavimų (Projekto 3 straipsniu keičiamo 8 straipsnio 12 dalies 3 punktas), Projekte turėtų būti analogiškai numatyta, kad vežėjas negalėtų vykdyti veiklos iki termino, kuriam pasibaigus laikoma, kad vežėjui nebuvo paskirta administracinė nuobauda, arba iki teistumo pabaigos. Kitu atveju darytina išvada, kad vežėjas, praradęs nepriekaištingą reputaciją, niekada nebegalės gauti licencijos.

Siekdami teisinio nuoseklumo, siūlome atitinkamai papildyti Projekto nuostatas.

4. Projekto 3 straipsniu keičiamo 8 straipsnio 16 dalyje įtvirtinta, kad *licencijas išduodančios institucijos sustabdo licencijos kopijų galiojimą dėl pažeidimų, nurodytų Reglamento (EB) Nr. 1071/2009 IV priede, Reglamento (EB) Nr. 1072/2009 12 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytais atvejais, Reglamento (EB) Nr. 1073/2009 22 straipsnio 1 dalyje nurodytais atvejais, taip pat jeigu per 12 mėnesių padaryti trys ar daugiau pažeidimų, nurodytų Reglamento (EB) Nr. 1071/2009 6 straipsnio 1 dalies b punkte, arba jeigu vežėjas Kelių transporto veiklos licencijavimo taisyklių nustatyta tvarka negrąžino licencijos kopijos pasikeitus joje įrašytiems duomenims.*

Mūsų nuomone, svarstytinas analizuojamos nuostatos santykis su Projekto 3 straipsniu keičiamo 8 straipsnio 10 ir 12 dalimis, pagal kurias vežėjas nėra laikomas nepriekaištingos reputacijos, jeigu jis turi teistumą už sunkius nusikaltimus ar jam buvo paskirta administracinė nuobauda už pažeidimus, nurodytus Reglamento (EB) Nr. 1071/2009 6 straipsnio 1 dalyje (apimant a ir b punktus) ir dėl to jam neišduodama licencija. Taigi, vienu atveju padarius bent vieną iš Reglamento (EB) Nr. 1071/2009 6 straipsnio 1 dalyje nurodytų pažeidimų vežėjui neišduodama licencija, o kitu atveju per 12 mėnesių padarius bent tris minėtos dalies b punkte nurodytus pažeidimus tik stabdomas licencijos kopijos galiojimas. Manome, kad toks reguliavimas antikorporciniu požiūriu yra ydingas, kadangi sudaromos nelygiavertės sąlygos vežėjams, ketinantiems gauti licenciją vykdyti vežimo veiklą ir vežėjams, kurie šią licenciją jau turi.

Siūlome tarpusavyje suderinti Projekto 3 straipsniu keičiamo 8 straipsnio 16 dalį su Projekto 3 straipsniu keičiamo 8 straipsnio 10 ir 12 dalimis.

5. Projekto 3 straipsniu keičiamo 8 straipsnio 14 dalies 3 punkte ir 15 dalies 8 punkte nustatyti atitinkami licencijos galiojimo sustabdymo (*negrąžino licencijos pasikeitus joje įrašytiems duomenims*) ir licencijos galiojimo panaikinimo (*laiku negrąžinama licencija*) pagrindai, mūsų nuomone, savo turiniu yra tapatūs ir praktikoje gali būti skirtingai interpretuojamas jų taikymas. Pasikeitus licencijoje įrašytiems duomenims ir vežėjui, pavyzdžiui, per Projekto 3 straipsniu keičiamo 8 straipsnio 19 dalyje nustatytą 28 dienų terminą, negrąžinus licencijos ją išdavusiai institucijai, iš esmės gali būti taikoma tiek licencijos galiojimo sustabdymo, tiek licencijos galiojimo panaikinimo sankcija.

Siekdami išvengti dviprasmiško teisinio reguliavimo, kuris sudaro sąlygas elgtis neskaidriai ir kelia korupcijos riziką, siūlome aiškiai atskirti licencijos galiojimo sustabdymo ir panaikinimo pagrindus, kai negrąžinama licencija.

6. Pagal Projekto 3 straipsniu keičiamo 8 straipsnio 19 dalį pasikeitus duomenims, įrašytiems į licenciją (licencijos kopiją), licencija (licencijos kopija), išskyrus šio straipsnio 2 dalies

3–5 punktuose nurodytas licencijas (licencijų kopijas), turi būti grąžinta ją išdavusiai institucijai per 28 dienas nuo pakeitimų įregistravimo Lietuvos vežėjų informacinėje sistemoje dienos.

Pažymime, kad Projekte nenumatyta vežėjų pareiga apie pasikeitusius duomenis, kurie įrašyti licencijoje (licencijos kopijoje), informuoti licenciją išdavusią instituciją ar kreiptis dėl pakeitimų įregistravimo Lietuvos vežėjų informacinėje sistemoje. Atsižvelgiant į tai, svarstyтина, ar bus tinkamai užtikrinamas analizuojamos nuostatos praktinis įgyvendinimas.

Siūlome tobulinti Projekto 3 straipsniu keičiamo 8 straipsnio 19 dalį ir nustatyti, kad licencija (licencijos kopija), išskyrus šio straipsnio 2 dalies 3–5 punktuose nurodytas licencijas (licencijų kopijas), turi būti grąžinta ją išdavusiai institucijai ne nuo pakeitimų įregistravimo Lietuvos vežėjų informacinėje sistemoje, o nuo duomenų pasikeitimo dienos.

7. Pagal Projekto 3 straipsniu keičiamo 8 straipsnio 29 dalį savivaldybės vykdomoji institucija savivaldybės interneto svetainėje skelbia informaciją apie išduotus leidimus vykdyti keleivių vežimo už atlygį lengvaisiais automobiliais veiklą, apie leidimus, kurių galiojimas sustabdytas, sustabdytas panaikintas ar panaikintus leidimus nurodant vairuotojo vardą, pavardę ir leidimo vykdyti veiklą numerį, statusą bei rūšį.

Pažymėtina, kad vykdyti keleivių vežimo už atlygį lengvaisiais automobiliais veiklą galima tik tuomet, jeigu asmuo yra lengvojo automobilio savininkas ar teisėtas valdytojas (Projekto 3 straipsniu keičiamo 8 straipsnio 29 dalis). Jeigu leidime įrašytas automobilis nuosavybės ar kitais teisėtais pagrindais perduodamas kitam, nei nurodyta leidime, asmeniui, atsiranda pagrindas naikinti leidimą (Projekto 3 straipsniu keičiamo 8 straipsnio 34 dalis). Atsižvelgdami į tai ir siekdami sudaryti geresnes galimybes visuomenės kontrolei, siūlome savivaldybės interneto svetainėje taip pat skelbti lengvojo automobilio, kuriuo asmuo vykdo keleivių vežimo už atlygį lengvaisiais automobiliais veiklą, valstybinį registracijos numerį.

Direktoriaus pavaduotojas

Egidijus Radzevičius